

Оказва се, че реалните промени в живота на ромите в резултат на официалната политика през двете десетилетия между 1969 и 1989 г., в сравнение с десетилетието, което ги предхожда, са по-малко значими, отколкото може да се предположи. Въпреки че се провежда конкретна кампания за разпръсване и асимилиране на ромите през по-ранните години, тази широка национална политика е подчертано неэффективна с оглед на своите цели, носейки на ромите, засегнати от нея, смесица от облаги, препятствия, а понякога и по-лошо. По-късният, по-безсистемен подход, дължащ се на по-разчленени административни структури, довежда до модел на неравномерно развитие, който съответства на реалността на предходния период.

Също така може да се твърди, че през годините на комунистическото управление голяма част от постепенното подобрене на жизнените условия на ромите се дължи главно на собствените им усилия да се възползват от възможностите, осигурени от икономическото разрастване. Вместо да съответстват на чешкия и словашкия стереотип за тях като пасивни получатели на държавна помощ, много роми проявяват инициативата да се преместят в места, където има нужда от труда им, заделяйки голяма част от своята печалба и инвестирайки тези спестявания в нови къщи и апартаменти. Местните власти често се противопоставят на тези техни усилия и ромите жънат обичайните горчиви плодове на работници преселници (Guu 1975).

В края на 70-те друга организация проявява силен интерес към положението на ромите в Чехословакия и публикува доклад за техните условия на живот. Но това не е официална институция, а Харта 77, една дисидентска група, формирана през 1977 г., за да свидетелства за нарушения на човешките права, гарантирани от хелзинкското споразумение от 1975 г., подписано и от Чехословакия. Този основен доклад (Харта 77 1979) гледа иронично на цялата комунистическа политика към ромите и предлага списък на специфични аспекти на нарушения на човешки права. Той твърди, че